

**Vocabulari de dret romà
català / castellà**

Elaborat per Francisco Javier Casinos Mora

Revisió terminològica:
Francesc Esteve i Josepa Melià

Col·lecció Vocabularis universitaris bàsics

Sèrie Dret, 1

V O C A B U L A R I D E D R E T R O M À

© Facultat de Dret i Servei de Normalització Lingüística de la Universitat de València.

Francisco Javier Casinos Mora, professor del Departament de Dret Romà i Eclesiàstic de l'Estat de la Universitat de València, ha elaborat aquest vocabulari. Francesc Esteve i Josepa Melià, terminòlegs del Servei de Normalització Lingüística de la Universitat de València, n'han fet la revisió terminològica.

Data: Febrer 2004

Maquetació i impressió: Impremta Máñez

DL: V - 1024 - 2004

Sumari

Presentació	3
Instruccions de maneig	5
Vocabulari	9
Índex castellà	17

V O C A B U L A R I D R E T R O M À

Presentació

L'obra que teniu a les mans s'insereix en una col·lecció de vocabularis bàsics nascuda amb la voluntat d'atendre una necessitat evident: la difusió de terminologia especialitzada entre els estudiants de la Universitat de València. El seu objectiu concret és facilitar el coneixement de la terminologia pròpia de cada àrea específica entre els estudiants de la llicenciatura de Dret, però també pot ser d'utilitat per a l'alumnat d'altres titulacions que cursa assignatures relacionades amb les disciplines corresponents.

Cadascun dels títols d'aquesta col·lecció ha estat elaborat per un professor universitari, especialista en la matèria, que s'ha responsabilitzat de la tria dels termes que poden tenir un major interès per a l'estudiant per la seua rellevància en l'àrea de coneixement o per les dificultats lingüístiques que poden suscitar. Els tècnics de l'Àrea de Terminologia del Servei de Normalització Lingüística n'han fet la revisió terminològica.

Esperem que aquest recull siga útil als estudiants —els seus principals destinataris— als professors i als investigadors i que alhora contribueisca a reforçar l'ús de la llengua pròpia en els estudis de Dret. Finalment, és voluntat nostra que aquesta iniciativa conjunta entre la Facultat de Dret i el Servei de Normalització Lingüística no aparega com un fet aïllat, sinó que constitueisca només una primera baula d'una profitosa cadena de col·laboracions futures.

Carlos L. Alfonso Mellado
*Degà de la
Facultat de Dret*

Antoni Llabrés Fuster
*Director del
Servei de Normalització Lingüística*

V O C A B U L A R I D R E T R O M À

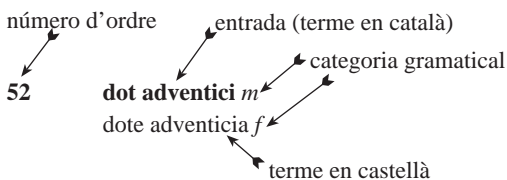
Instruccions de maneig

El *Vocabulari de dret romà* conté 188 termes en català i les seues equivalències en castellà. Les entrades van ordenades alfabèticament seguint una ordenació discontinua, és a dir, quan es tracta de sintagmes, per ordenar-los, es prenen mot a mot i s'hi compten també els espais en blanc i els caràcters no alfabètics, com l'apòstrof.

Els termes van introduïts per un número d'ordre i acompanyats de l'expressió abreujada de la categoria gramatical. Quan cal, se'n recullen els sinònims o s'hi afegeixen notes complementàries.

Finalment, en les darreres pàgines s'inclou un índex alfabètic de tots els termes castellans, els quals remeten mitjançant un número d'ordre a l'entrada corresponent del terme català.

Consulta

Abreviatures utilitzades

<i>adj</i>	adjectiu
<i>f</i>	substantiu femení
<i>m</i>	substantiu masculí
<i>m i f</i>	substantiu masculí i femení
<i>pl</i>	plural
<i>sin. compl.</i>	sinònim complementari
<i>v tr</i>	verb transitiu

Entrades

Els substantius i els adjectius que presenten doble forma de gènere recullen la indicació de la terminació femenina tant en català com en castellà. Exemple:

llibert -a *m i f*

liberto -ta *m i f*

Els verbs apareixen en infinitiu. Exemple:

manumetre *v tr*

manumitir *v tr*

Remissions

La indicació *sin. compl.* ('sinònim complementari') recull, sota el terme preferent, el sinònim considerat secundari. Aquest remet al preferent amb la indicació *vegeu*:

usdefruitar *v tr*

vegeu usufructuar

usufructuar *v tr*

usufructuar

sin. compl. usdefruitar

En els sinònims castellans la preferència s'indica mitjançant l'ordenació: els primers són els considerats d'ús prioritari:

duumvir *m*

duunviro *m*; duunvir *m*

Notes

Les notes donen informació de caràcter lingüístic, terminològic o tècnic, entre altres. Exemple:

expensilació *f*

expensilación *f*

Nota: La grafia *expencilació* que donen alguns diccionaris no és correcta.

Índex

Al final del vocabulari hi ha l'índex castellà, en el qual cada terme remet mitjançant un número d'ordre al terme català corresponent. Exemple:

peculado, 117

V O C A B U L A R I D R E T R O M À

A

- 1 acceptilació** *f*
acceptilación *f*
- 2 acció adjectícia** *f*
acción adyecticia *f*
- 3 acció de bona fe** *f*
acción de buena fe *f*
- 4 acció de dret estricte** *f*
acción de derecho estricto *f*
- 5 acció fictícia** *f*
acción ficticia *f*
- 6 acció noxal** *f*
acción noxal *f*
- 7 acció pel fet** *f*
acción por el hecho *f*
- 8 acció útil** *f*
acción útil *f*
- 9 agnació** *f*
agnación *f*
- 10 agnat -ada** *m i f*
agnado -da *m i f*
- 11 agnat -ada** *adj*
agnado -da *adj*
- 12 agnatici -ícia** *adj*
agnaticio -cia *adj*
- 13 al·luvió** *m*
aluvión *m*
- 14 annona** *f*
anona *f*

- 15 annonari** *m*
anonario *m*
- 16 annonari -ària** *adj*
anonario -ria *adj*

- 17 arres** *f pl*
arras *f pl*
- 18 arrogació** *f*
arrogación *f*

- 19 as** *m*
as *m*

Nota: El plural és *assos*.

- 20 assemblea de la plebs** *f*
asamblea de la plebe *f*

- 21 audiència episcopal** *f*
audiencia episcopal *f*

- 22 àugur** *m*
augur *m*

- 23 auspici** *m*
auspicio *m*

- 24 avulsió** *f*
avulsión *f*

C

- 25 censor** *m*
censor *m*

- 26 censura** *f*
censura *f*

- 27 centúria** *f*
centuria *f*

- 28 cognació** *f*
cognación *f*

D

- 29 cognat -ada** *m i f*
cognado -da *m i f*
- 30 cognat -ada** *adj*
cognado -da *adj*
- 31 cognatici -ícia** *adj*
cognaticio -cia *adj*
- 32 cognició extraordinària** *f*
cognición extraordinaria *f*
- 33 comicis centuriats** *m pl*
comicios centuriados *m pl*
- 34 comicis curiats** *m pl*
comicios curiados *m pl*
- 35 comicis tributs** *m pl*
comicios tributos *m pl*
- 36 commixtió** *f*
conmixtió *f*
- 37 confarreació** *f*
confarreación *f*
- 38 connubi** *m*
connubio *m*
- 39 cònsol** *m*
cónsul *m*
- 40 consolat** *m*
consulado *m*
- 41 constitució imperial** *f*
constitución imperial *f*
- 42 contuberni** *m*
contubernio *m*
- 43 cúria** *f*
curia *f*
- 44 curul** *adj*
curul *adj*
- 45 damnació** *f*
damnación *f*
- 46 decemvir** *m*
decenviro *m*; decenvir *m*
- 47 decemvirat** *m*
decenvirato *m*
- 48 decúria** *f*
decuria *f*
- 49 decurió** *m*
decurión *m*
- 50 denari** *m*
denario *m*
- 51 digest** *m*
digesto *m*
- 52 dot adventici** *m*
dote adventicia *f*
- 53 dot profectici** *m*
dote profecticia *f*
- 54 dret de gentes** *m*
derecho de gentes *m*
- 55 dret honorari** *m*
derecho honorario *m*
- 56 dret pretorià** *m*
derecho pretorio *m*
- 57 duumvir** *m*
duunviro *m*; duunvir *m*
- 58 duumvirat** *m*
duunvirato *m*

E

59 edicte del pretor *m*
edicto del pretor *m*

60 edicte perpetu *m*
edicto perpetuo *m*

61 edicte sobtat *m*
edicto repentino *m*

62 edil curul *m*
edil curul *m*

63 edilitat *f*
edilidad *f*

64 escoli *m*
escolio *m*

65 estel·lionat *m*
estelionato *m*

66 estipendi *m*
estipendio *m*

67 estipulació pretoriana *f*
estipulación pretoria *f*

68 expensilació *f*
expensilación *f*

Nota: La grafia *expensilació* que donen alguns diccionaris no és correcta.

F

69 fideïcomís *m*
fideicomiso *m*

70 fideïcomissari -ària *m i f*
fideicomisario -ria *m i f*

71 fideïcomissari -ària *adj*
fideicomisario -ria *adj*

72 fideïcomitent *m i f*
fideicomitente *m i f*

73 fidejussió *f*
garantía *f*; fianza *f*

74 fidejussor *m*
garante *m*; fiador *m*

75 fidejussori -òria *adj*
garante *adj*; fiador -ra *adj*

76 fidúcia *f*
fiducia *f*

77 fiduciari -ària *adj*
fiduciario -ria *adj*

78 flamen *m*
flamen *m*

79 fòrum *m*
foro *m*

G

80 gestió de negocis d'altri *f*
gestión de negocios ajenos *f*

81 glossa *f*
glosa *f*

82 glossador *m*
glosador *m*

83 glossema *m*
glosema *m*

H

84 harúspex *m*
arúspice *m*

I

85 intercessió *f*
intercesión *f*

86 interdicció *f*
interdicción *f*

87 interdicte *m*
interdicto *m*

88 interpolació *f*
interpolación *f*

J

89 jovada *f*
yugada *f*

90 jurisconsult *m*
jurisconsulto *m*

91 jurisprudent *m*
jurisprudente *m*

L

92 libel de repudi *m*
libelo de repudio *m*

93 lictor *m*
lictor *m*

94 litiscontestació *f*
litiscontestación *f*

95 llegat vindicatiu *m*
legado vindicatorio *m*

96 llei de les Dotze Taules *f*
ley de las Doce Tablas *f*

97 lleis frumentàries *f pl*
leyes frumentarias *f pl*

98 llibert -a *m i f*
liberto -ta *m i f*

M

99 magistrat curul *m*
magistrado curul *m*

100 mancipació *f*
mancipación *f*

101 mancipar *v tr*
mancipar *v tr*

102 manumetre *v tr*
manumitir *v tr*

103 manumissió *f*
manumisión *f*

104 manumissor *m*
manumisor *m*

N

105 novació *f*
novación *f*

106 novel·les *f pl*
novelas *f pl*

107 noxal *adj*
noxal *adj*

108 noxalitat *f*
noxalidad *f*

109 nuncupació *f*
nuncupación *f*

O

110 optimat *m*
optimata *m*

P

- 111 palimpsest** *m*
palimpsesto *m*
- 112 pandectística** *f*
pandectística *f*
- 113 paràgraf** *m*
parágrafo *m*
- 114 pàtria potestat** *f*
patria potestad *f*
- 115 patrici -ícia** *m i f*
patricio -cia *m i f*
- 116 patriciat** *m*
patriciado *m*
- 117 peculat** *m*
peculado *m*
- 118 peculi** *m*
peculio *m*
- 119 peculi adventici** *m*
peculio adventicio *m*
- 120 peculi castrense** *m*
peculio castrense *m*
- 121 peculi profectici** *m*
peculio profecticio *m*
- 122 peculi quasicastrense** *m*
peculio cuasicastrense *m*
- 123 plebeu -ea** *m i f*
plebeyo -ya *m i f*
- 124 plebiscit** *m*
plebiscito *m*
- 125 plebs** *f*
plebe *f*
- 126 pol·licitació** *f*
policitación *f*
- 127 pontífex** *m*
pontífice *m*
- 128 possessió pretoriana** *f*
posesión pretoria *f*
- 129 postlimini** *m*
postliminio *m*
- 130 predi** *m*
fundo *m*; predio *m*
- 131 prefecte** *m*
prefecto *m*
- 132 prefecte del pretor** *m*
prefecto del pretor *m*
- 133 prefectura** *f*
prefectura *f*
- 134 pretor** *m*
pretor *m*
- 135 pretor fideïcomissari** *m*
pretor fideicomisario *m*
- 136 pretor peregrí** *m*
pretor peregrino *m*

Nota: Des del 1995 la normativa estableix que els mots composts amb el prefix *quasi-* s'escriuen units i sense guionet.

Nota: La forma *pretor pelegrí* que porten algunes obres de referència no és correcta.

137 pretor urbà *m*
pretor urbano *m*

138 pretori *m*
pretorio *m*

139 pretorià -ana *adj*
pretorio -ria *adj*;
pretoriano -na *adj*

140 pretorial *adj*
pretorial *adj*

141 pretura *f*
pretura *f*

142 procés formulari *m*
proceso formulario *m*

143 procònsol *m*
procónsul *m*

144 proconsolat *m*
proconsulado *m*

145 proculeià -ana *adj*
proculeyano -na *adj*

146 propretor *m*
propretor *m*

147 publicà *m*
publicano *m*

Q

148 quarta falcídia *f*
cuarta falcidia *f*

149 quarta trebel·liànica *f*
cuarta trebeliánica *f*

150 quëstor *m*
cuestor *m*

151 quëstura *f*
cuestura *f*

152 quirite *m*
quirite *m*

153 quirògraf *m*
quirógrafo *m*

R

154 reivindicació *f*
reivindicación *f*

155 rescissió total *f*
rescisión total *f*

156 rescripte *m*
rescripto *m*

157 rogació *f*
rogación *f*

S

158 sabinià -ana *adj*
sabiniano -na *adj*

159 satisfació *f*
satisfacción *f*

160 semovent *m*
semoviente *m*

161 semovent *adj*
semoviente *adj*

162 senador *m*
senador *m*

163 senat *m*
senado *m*

164 senatconsult *m*
senadoconsulta *m*

165 servitud *f*
servidumbre *f*

166 sesterci *m*
sestercio *m*

167 sinal·lagma *m*
sinalagma *m*

168 síngraf *m*
síngrafo *m*

169 substitució
quasipupil·lar *f*
sustitución cuasipupilar *f*

Nota: Des del 1995 la normativa estableix que els mots composts amb el prefix *quasi-* s'escriuen units i sense guionet.

T

170 talió *m*
talió *m*

171 testament pel bronze i la balança *m*
testamento por el bronce y la balanza *m*

172 testament pretorià *m*
testamento pretorio *m*

173 tribú de la plebs *m*
tribuno de la plebe *m*

174 triumvir *m*
triunviro *m*; triumvir *m*

175 triumvirat *m*
triumvirato *m*

U

176 unça *f*
onza *f*

177 usdefruit *m*
usufructo *m*

178 usdefruit *v tr*
vegeu usufructuar

179 usufructuar *v tr*
usufructuar *v tr*

sin. compl. usdefruit

180 usucapió *f*
usucapió *f*

181 usucapir *v tr*
usucapir *v tr*

182 usufructuari -ària *m i f*
usufructuario -ria *m i f*

183 usufructuari -ària *adj*
usufructuario -ria *adj*

V

184 vectigal *m*
vectigal *m*

185 vestal *f*
vestal *f*

186 vindicació de servitud *f*
vindicación de servidumbre *f*

187 vindicació d'usdefruit *f*
vindicación de usufructo *f*

188 vocació hereditària *f*
llamamiento a la herencia *f*; vocación hereditaria *f*

V O C A B U L A R I D R E T R O M À

Índex castellà

- acción de buena fe, 3
- acción de derecho estricto, 4
- acción ficticia, 5
- acción noxal, 6
- acción por el hecho, 7
- acción útil, 8
- acceptilación, 1
- agnación, 9
- agnado -da, 10, 11
- agnaticio -cia, 12
- aluvión, 13
- anona, 14
- anonario, 15
- anonario -ria, 16
- arras, 17
- arrogación, 18
- arúspice, 84
- as, 19
- asamblea de la plebe, 20
- audiencia episcopal, 21
- augur, 22
- auspicio, 23
- avulsión, 24
- ensor, 25
- censura, 26
- centuria, 27
- acción adyecticia, 2
- cognación, 28
- cognado -da, 29, 30
- cognaticio -cia, 31
- cognición extraordinaria, 32
- comicios centuriados, 33
- comicios curiados, 34
- comicios tributos, 35
- confarreación, 37
- conmixti3n, 36
- connubio, 38
- constituci3n imperial, 41
- c3nsul, 39
- consulado, 40
- contubernio, 42
- cuarta falcidia, 148
- cuarta trebeliánica, 149
- cuestor, 150
- cuestura, 151
- curia, 43
- curul, 44
- damnaci3n, 45
- decenvir, 46
- decenvirato, 47
- decenviro, 46
- decuria, 48
- decuri3n, 49
- denario, 50
- derecho de gentes, 54
- derecho honorario, 55
- derecho pretorio, 56
- digesto, 51
- dote adventicia, 52
- dote profecticia, 53
- duunvir, 57
- duunvirato, 58
- duunviro, 57
- edicto del pretor, 59
- edicto perpetuo, 60
- edicto repentino, 61
- edil curul, 62
- edilidad, 63
- escolio, 64
- estelionato, 65
- estipendio, 66
- estipulaci3n pretoria, 67
- expensilaci3n, 68
- fiador, 74
- fiador -ra, 75
- fianza, 73
- fideicomisario -ria, 70, 71
- fideicomiso, 69
- fideicomitente, 72
- fiducia, 76
- fiduciario -ria, 77
- flamen, 78
- foro, 79
- fundo, 130

garante, 74
 garante, 75
 garantía, 73
 gestión de negocios ajenos, 80
 glosa, 81
 glosador, 82
 glosema, 83
 intercesión, 85
 interdicción, 86
 interdicto, 87
 interpolación, 88
 jurisconsulto, 90
 jurisprudente, 91
 legado vindicatorio, 95
 ley de las Doce Tablas, 96
 leyes frumentarias, 97
 libelo de repudio, 92
 liberto -ta, 98
 lictor, 93
 litiscontestación, 94
 llamamiento a la herencia, 188
 magistrado curul, 99
 mancipación, 100
 mancipar, 101
 manumisión, 103
 manumisor, 104
 manumitir, 102
 novación, 105
 novelas, 106
 noxal, 107
 noxalidad, 108
 nuncupación, 109
 onza, 176
 optimate, 110
 palimpsesto, 111
 pandectística, 112
 párrafo, 113
 patria potestad, 114
 patriciado, 116
 patricio -cia, 115
 peculado, 117
 peculio, 118
 peculio adventicio, 119
 peculio castrense, 120
 peculio cuasicastrense, 122
 peculio profecticio, 121
 plebe, 125
 plebeyo -ya, 123
 plebiscito, 124
 policitación, 126
 pontífice, 127
 posesión pretoria, 128
 postliminio, 129
 predio, 130
 prefecto, 131
 prefecto del pretor, 132
 prefectura, 133
 pretor, 134
 pretor fideicomisario, 135
 pretor peregrino, 136
 pretor urbano, 137
 pretorial, 140
 pretoriano -na, 139
 pretorio, 138
 pretorio -ria, 139
 pretura, 141
 proceso formulario, 142
 procónsul, 143
 proconsulado, 144
 proculyano -na, 145
 propretor, 146
 publicano, 147
 quirite, 152
 quirógrafo, 153
 reivindicación, 154
 rescisión total, 155
 rescripto, 156
 rogación, 157
 sabiniano -na, 158
 satisfacción, 159
 semoviente, 160, 161
 senado, 163
 senadoconsulto, 164
 senador, 162
 servidumbre, 165
 sestercio, 166
 sinalagma, 167
 síngrafo, 168
 sustitución cuasipupilar, 169
 talión, 170

testamento por el bronce y la
    balanza, 171
testamento pretorio, 172
tribuno de la plebe, 173
triunvir, 174
triunvirato, 175
triunviro, 174
usucapión, 180
usucapir, 181
usufructo, 177
usufructuar, 179
usufructuario -ria, 182, 183
vectigal, 184
vestal, 185
vindicación de
    servidumbre, 186
vindicación de usufructo, 187
vocación hereditaria, 188
yugada, 89